

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԻ Խորհրդի
2014թ. մարտի 26-ի թիվ 11/3 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

«ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ» ՊԵՏԱԿԱՆ
ՀԻՄՆԱՐԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ՝ ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԿԱՏՈՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՀ
ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԵՎ ԳՐԱՄԱՇՆՈՐՀԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ, ԻՆՉՊԵՍ
ՆԱԵՎ ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՇՎԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՆԿԱՏԱՄԲ
ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2013 թվականի գործունեության տարեկան
ծրագիրը և Վերահսկիչ պալատի Խորհրդի 2013 թվականի հուլիսի 29-ի թիվ 16/5 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ «Գյուղատնտեսական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ»
պետական հիմնարկի կողմից իրականացվող՝ օտարերկրյա պետությունների և միջազգային
վարկատու կազմակերպությունների կողմից ՀՀ տրամադրված վարկային և դրամաշնորհային
միջոցների հաշվին իրականացված ծրագրերի ուսումնասիրությունն է:

Վերահսկողության առարկան՝ «Գյուղատնտեսական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ»
պետական հիմնարկի կողմից օտարերկրյա պետությունների և միջազգային վարկատու
կազմակերպություններից ՀՀ տրամադրված վարկային և դրամաշնորհային միջոցների
օգտագործումը:

Վերահսկողության օբյեկտը՝ «Գյուղատնտեսական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ»
պետական հիմնարկ (այսուհետ՝ ԾԻԳ):

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 01.08.2013 -31.12.2013թ.

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանը՝ 2011թ.-ի հունվարի 1-ից մինչև ստուգման ժամկետի ավարտը:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողությունն իրականացվել է դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևով, ինչպես նաև կիրառվել են ֆինանսական, արդյունավետության (կատարողական) և համապատասխանության տեսակները: Կիրառվել է ընտրանքային մեթոդի ոչ վիճակագրական եղանակ: Վերլուծության փուլում ամփոփվել և վերլուծվել են դիտարկման և ստուգման արդյունքում ստացված տվյալները:

«Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության ծրագիրը» (այսուհետ՝ Ծրագիր) ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից վավերացվել է 2011թվականի հունիսի 23-ին և գործողության մեջ է մտել 2011 թվականի հուլիսի 26-ին:

Ծրագրի տևողությունը 5 տարի է՝ 2011-2016թթ., ընդհանուր արժեքը կազմում է 21.33 մլն ԱՄՆ դոլար, որից 16.0 մլն ԱՄՆ դոլարը ՀԲ-ի տրամադրված վարկային միջոցներից, 3.53 մլն ԱՄՆ դոլարը՝ ՀՀ կառավարության, իսկ 1.8 մլն ԱՄՆ դոլարը՝ շահառուների համաֆինանսավորումն է: 2013 թվականի նոյեմբերի 1-ի դրությամբ ծախսվել է ընդամենը 11,07 մլն ԱՄՆ դոլար կամ ծրագրի արժեքի 51.9%-ը:

Ծրագրի նպատակը՝

1. Աջակցել անասնապահական ուղղվածություն ունեցող լեռնային և սահմանամերձ համայնքներին, ջրարբիացման և դաշտային ճանապարհների անցանելիության ապահովման միջոցով, արոտագոտագործման և կերարտադրության վրա հիմնված անասնապահական մթերքի արտադրության արդյունավետ և կայուն համակարգի ստեղծմանը:
2. Խորհրդատվական ծառայությունների միջոցով աջակցել համայնքներում արոտագոտագործողների կոոպերատիվների ստեղծմանը և կայացմանը, նորարարական տեխնոլոգիաների ներդրմանը, ինչպես նաև անասնաբուժական ծառայության միջոցով կենդանիների առողջությանն ուղղված միջոցառումների բարելավմանը:
3. Կենդանիների մսուրային շրջանում անասնակերի ապահովման նպատակով արոտագոտագործողների սպառողների կոոպերատիվին գյուղտեխնիկայի տրամադրում՝ 50% համաֆինանսավորմամբ:

Ծրագիրը ներառում է հետևյալ բաղադրիչները.

- Բաղադրիչ 1. Համայնքների արտադարձի/անասնապահության կառավարման համակարգ 15.35 մլն ԱՄՆ դոլար.
- Բաղադրիչ 2. Գյուղատնտեսության աջակցող ծառայությունների հզորացում 2.48 մլն ԱՄՆ դոլար.
- Բաղադրիչ 3. Մրցակցային դրամաշնորհային ծրագիր 2.05 մլն ԱՄՆ դոլար.
- Բաղադրիչ 4. Ծրագրի կառավարում, մոնիտորինգ և գնահատում 1.45 մլն ԱՄՆ դոլար:

Վերահսկողության արդյունքները՝

Վերահսկողությունն իրականացվել է Ծրագրի սկզբից՝ 2011 թվականից մինչև 2013 թվականի նոյեմբերի 1-ը ծախսված 10,939.3 հազ. ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ, հետևյալ կատեգորիաներով՝ շինարարություն՝ 4,946.2 հազ. ԱՄՆ դոլար, ապրանքների ձեռք բերում՝ 3,763.2 հազ. ԱՄՆ դոլար, գործառնական ծախսեր՝ 1,293.7 հազ. ԱՄՆ դոլար, մրցակցային դրամաշնորհներ՝ 613.1 հազ. ԱՄՆ դոլար, խորհրդատվություն՝ 323.0 հազ. ԱՄՆ դոլար:

Դիտարկման փուլում ոչ ռիսկային են համարվել՝

1. Սննդամթերքի անվտանգության կարողությունների զարգացման դրամաշնորհային ծրագիր
Ծրագրի նպատակն է սննդամթերքի անվտանգության ապահովման բնագավառում օժանդակել ՀՀ կառավարությանը ժամանակակից կարգավորման համակարգ ստեղծելու գործում: 2013 թվականի նոյեմբերի 1-ի դրությամբ ծախսվել է 60.6 հազ. ԱՄՆ դոլար:

2. Մրցակցային դրամաշնորհային ծրագիր

Ծրագրի նպատակն է գյուղատնտեսության ոլորտում աջակցել նոր արտադրատեսակների, տեխնոլոգիաների, մեխանիզմների ստեղծմանը և տարածմանը:

Ծրագրի համար պահանջվող գումարը 8.0 հազ.ԱՄՆ դոլար-ից 20.0 հազ.ԱՄՆ դոլար է: Հավակնորդը պետք է կանխիկ ներդնի դրամաշնորհի գումարի նվազագույնը 30%-ը: Ծրագրի սկզբից 165 գործից, հաղթող է ճանաչվել 30-ը՝ 571.1 հազ. ԱՄՆ դոլար գումարով: Ըստ ՀԲ ընթացակարգի, ցանկը ներկայացվում է ՀԲ-ին, այնուհետ տրվում է տեխնիկական գրախոսողներին, որոնց կողմից գնահատված հայտերը թարգմանվում և դարձյալ ներկայացվում է ՀԲ-ի դիտարկմանը: Նշվածից հետո դրվում է մրցակցային դրամաշնորհային 9 անդամներից

բաղկացած անկախ հանձնաժողովի գնահատմանը և ընտրությանը: Հաղթող ճանաչվածը ներկայացվում է ՀԲ-ի դիտարկմանը և ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարին՝ ի գիտություն:

3. Գործառնական ծախսեր

2011-2013թթ. գործառնական ծախսերը կազմել են 1.293.7 հազ.ԱՄՆ դոլար, որից աշխատավարձ՝ 844.9 հազ. ԱՄՆ դոլար:

Ստուգման արդյունքները.

Շինարարական աշխատանքներ

«Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության» վարկային ծրագրի շրջանակներում «Գյուղատնտեսական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկի կողմից իրականացվող լոկալ ջրարբիացման ցանցերի կառուցման շինարարական աշխատանքներ իրականացվել են ՀՀ 6 մարզերի (Արագածոտն, Գեղարքունիք, Լոռի, Շիրակ, Սյունիք և Տավուշ) անասնապահական ուղղվածություն ունեցող լեռնային և սահմանամերձ 54 համայնքներում արտավայրերի ջրարբիացում և դաշտամիջյան ճանապարհների նորոգում: Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար 2011-2013թթ. ծախսվել է 1,941,59.1 հազ.դրամ: Վերահսկողությունն իրականացվել է հինգ մարզերի 31 համայնքներում: Վերահսկված 1,148,352.5 հազ.դրամ ծավալի շինարարական աշխատանքներում հայտնաբերված խախտումների ծավալը թվով 28 օբյեկտներում կազմել է 15,407.3 հազ.դրամ այդ թվում՝ ցածրորակ աշխատանքներ 4,951.5 հազ.դրամի, թվով 18 օբյեկտներում: Արձանագրվել է նաև 7,947.6 հազ.դրամի նախագծային շեղումներով իրականացված աշխատանքներ՝ թվով 10 օբյեկտներում, ինչպես նաև 392.6 հազ.դրամի ծավալային հավելագրում՝ թվով մեկ օբյեկտում: Թվով երեք օբյեկտներում պայմանագրային ժամկետների ուշացման արդյունքում հաշվարկված տույժերը կազմել են 2,115.6 հազ.դրամ:

Բնութագրական են հետևյալ խախտումները և բացթողումները.

- հորաններում բացակայել են մետաղական դռնակները, կափարիչները,
- խրամուղիներում բնահողի հետլիցքի իրականացում նախագծային միջից ցածր,
- խմոցների և ուղեգծերի տարածքների ոչ լիարժեք հարթեցում,
- եզրաառվակների բացման և ճանապարհի լիրքի թերի իրականացում,
- խմոցների և մետաղական խողովակների ներկման, հիդրոմեկուսացման թերի աշխատանքներ,
- խմոցների հարթակներում քարե շարվածքի ցածրորակ աշխատանքներ,

- ջրատաշտակների բետոնյա հենակները իրականացվել են նախագծային շեղումներով, ոչ հորիզոնական, ջրի դատարկման խողովակները մոնտաժվել են նախագծային նիշից բարձր,

- ջրագծերը կարգավորող հորերում միացման հանգույցներն իրականացվել են նախագծային շեղումներով, օդահան փականները գտնվել են անսարք վիճակում, հորերում բացակայել են մետաղական աստիճանները,

- մետաղական խողովակների և փականների տեղադրման աշխատանքներն իրականացվել են թերություններով,

- նախագծային շեղումներով իրականացված առանձին աշխատանքներ իրականացվել են առանց նախագծի փոփոխման, ինչպես նաև բացակայել են փաստացի կատարված շինարարական աշխատանքների կատարողական գծագրերը,

- խմոցների հորիզոնական հարթակների քարե չոր սալարկման տիպարային նախագծերում բացակայել են որոշ հանգույցներ, շինարարական նյութերի մասնագրերը և բնութագրերը, խախտվել են շինարարության համար սահմանված ժամկետները: Վերը նշված թերություններն ու բացթողումները չեն արձանագրվել տեխնիկական հսկողություն իրականացնող կազմակերպությունների կողմից: Խախտվել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 1998 թվականի ապրիլի 28-ի թիվ 44 հրամանի «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգ»-ի պահանջները: Վերահսկողության ստուգման փուլի ավարտին՝ 12.11.2013թ.-ին ԳԾԻԳ-ի կողմից ներկայացվել են ցածրորակ աշխատանքների վերացման վերաբերյալ կապալառուների հետ ստորագրված ակտերը և իրականացված աշխատանքները հավաստող լուսանկարներ: Խախտվել են ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 1998 թվականի սեպտեմբերի 28-ի թիվ 143 «Շինարարության նկատմամբ հեղինակային հսկողության իրականացման հրահանգ»-ի պահանջները՝ սահմանված կարգով չեն կնքվել հեղինակային հսկողության իրականացման պայմանագրեր:

Վերահսկողությամբ արձանագրված խախտումները՝ ըստ օբյեկտների արտացոլված է հավելված 1-ում:

Ապրանքներ

ԾԻԳ-ի կողմից 2011, 2012 և 2013 թվականի նոյեմբերի 1-ի դրությամբ ապրանքների ձեռքբերման համար ծախսվել է 3,763.2 հազ. ԱՄՆ դոլար, որից՝

1. ԳԱՀԿ-ին և ԳԱՄԿ-երին գյուղ.տեխնիկայի տրամադրման համար՝ 529.4 հազ. ԱՄՆ դոլար, իսկ համակարգչային տեխնիկայի համար՝ 65.3 հազ. ԱՄՆ դոլար:

2. Շահառու համայնքներին տրամադրված գյուղ.տեխնիկայի համար՝ 2,920.2 հազ. ԱՄՆ դոլար: Ի դեպ ամերիկյան «Հեյֆեր պրոջեկտ Ինտերնեյշնլ» կազմակերպության հայաստանյան մասնաճյուղի հետ համագործակցության արդյունքում համաֆինանսավորել է նշված համայնքների արոտօգտագործողների միավորում սպառողական կոոպերատիվների համար ձեռք բերվող գյուղատնտեսական տեխնիկայի ամբողջ արժեքի 30%-ը, ինչը կազմում է շուրջ 900.0 հազ. ԱՄՆ դոլար:

3. ԾԻԳ-ին անհրաժեշտ ապրանքների ձեռքբերման համար՝ 105.5 հազ. ԱՄՆ դոլար:

ԳԱՀԿ-ին և ԳԱՄԿ-երին տրամադրվել է 13 միավոր գյուղ.տեխնիկա, 48 համայնքների արոտօգտագործողների միավորում սպառողական կոոպերատիվներին տրամադրվել է 304 միավոր գյուղտեխնիկա, այդ թվում՝ 45 կոոպերատիվի տրամադրվել է 64 անիվավոր տրակտոր, 44 կոոպերատիվի տրամադրվել է 48 մամլիչ-բարդոցիչ, և 48 կոոպերատիվի տրամադրվել է 192 միավոր այլ գյուղգործիքներ:

2011-2012թթ.-երի ընթացքում ԾԻԳ-ի կողմից ԳԱՀԿ-ին և ԳԱՄԿ-երի ու շահառու համայնքներին տրամադրված գյուղ.տեխնիկայի շուկայական գների ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ գյուղ.տեխնիկան ձեռք է բերվել շուկայական գներին համապատասխան երբեմն նաև շուկայականից ցածր գներով Աղյուսակ 1:

*Աղյուսակ 1
հազ.դրամ*

N	գույքի անվանումը	հաղթող կազմակերպություն		ներմուծող կազմակերպություններ	
		անվանումը	գումար	1	2
				«Ար-Բե հայ-բելառուսական առևտրի տուն» ՍՊԸ	«Գալոպեր» ՍՊԸ
1	բելառուս 82,1տրակտոր	«Ավտոկոմպլեքս» ՍՊԸ	8,950.0	9,805.0	9,800.0
2	գութան ՊՆՎ 3-35	«Ագրոտեխնիկ» ՓԲԸ	729.0	960.0	1,125.0
3	հավաքիչ-մամլիչ	«Ագրոտեխնիկ» ՓԲԸ	5,680.0	-	6,500.0
4	շարքացան՝ ՍՁ-3,6Ա	«Ագրոտեխնիկ» ՓԲԸ	5,400.0	-	7,200.0
5	հնձիչ ԿՍ-Ֆ-2.1Բ-4	«ՌեմՏեխնոԿառ» ԱԶ	587.0	752.0	755.0

Միջազգային մրցույթի արդյունքում հաղթել են.

1. «Ավտոկոմպլեքս» ՍՊԸ (հանդիսանում է Մինսկի տրակտորների գործարանի պաշտոնական ներկայացուցիչը Վրաստանում),
2. «ՌեմՏեխնոԿառ» ԱԶ (Բելառուսի Հանրապետություն),
3. «Ագրոտեխնիկ» ՓԲԸ (Լիտվաի Հանրապետություն):

2013թ.-ի օգոստոս ամսից սկսած միջկառավարական համաձայնագրի շնորհիվ, «Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի միջոցով 92,495.0 հազ.դրամ արժողությամբ գյուղ.տեխնիկան, նախկինում՝ 2011-2012թթ.-երին ձեռք բերվածից էժան է 33,129.0 հազ.դրամով Աղյուսակ 2:

Աղյուսակ 2

հազ.դրամ

Հ/Հ	գյուղ. տեխնիկայի անվանումը	նախկին. ձեռքբերված գինը	քանակը	ՓՄՁ ԶԱԿ-ից ձեռքբերվածի միավորի գինը	տարբերություն
1.	բելառուս-82.1	8,950.0	12	6,700.0	27,000.0
2.	հավաքիչ-մամլիչ	5,680.0	2	4,070.0	3,220.0
3.	խոտհնձիչ КСН -2.1	587.0	3	455.0	396.0
4.	գութան Л-201	729.0	7	370.0	2,513.0
ընդամենը		125,624.0		92,495.0	33,129.0

Միաժամանակ արձանագրվել են հետևյալ խախտումներն ու թերությունները.

1. ԾԻԳ-ի կողմից սակարկությունների ընթացակարգով պայմանագրային արժեքը չի կարող գերազանցել 100.0 հազ. ԱՄՆ դոլարը, հակառակ դեպքում պետք է տվյալ գնումը անցկացնել մրցութային կարգով:

Պարզվել է, որ 2012 թվականի 5 ամիսներին (փետրվար-հունիս) կնքվել են 4 պայմանագրեր, որոնցով մատակարարը «Ավտոկոմպլեքս» ՍՊԸ ընկերությունն է և ձեռքբերման գների մեջ թվով 3 պայմանագրերում կան էական տարբերություններ, այն դեպքում, երբ ԾԻԳ-ի կողմից պահանջվող գյուղատնտեսական տեխնիկայի առավել

ցածր գներով ձեռքբերելու նպատակահարմարությունից ելնելով, պետք է գնումը անցկացվեր մրցութային կարգով, որի արդյունքում կտնտեսվեր շուրջ 4.0 հազ.ԱՄՆ դոլար (Աղյուսակ 3):

Աղյուսակ 3

ԱՄՆ դոլար

հ/հ	պայմանագրի շնորհման ամսաթիվ	անիվավոր տրակտոր բելառուս 82.1	փոխարժեք ՀՀ դրամ/ 1ԱՄՆ դոլար	ապրանքի միավորի գին	խմբաքանակի գին
1.	CPP-J-03 20.02.2012թ.	3 հատ	389.26	22900	68700
2.	CPP-J-04 10.04.2012թ.	3 հատ	391.47	22200	66600
3.	CPP-J-06 03.05.2012թ.	3 հատ	392.29	22500	67500
4.	CPP-J-08 11.06.2012թ.	3 հատ	389.26	22500	67500

2. ԾԻԳ-ի տնօրենի 2012 թվականի ապրիլի 25-ի N 33 հրամանի համաձայն՝ համայնքների արտավայրերի և անասնապահության կառավարման համակարգ բաղադրիչի շրջանակներում երեք մարզերի համայնքների արտոգտագործողների սպառողական կոոպերատիվի համար նախատեսվել է ձեռք բերել անիվավոր տրակտորներ, սակայն գնառաջարկի հրավերին կից տեխնիկական մասնագրով ներկայացվել է 7 անուն գյուղատնտեսական սարքավորումներ առանց անիվավոր տրակտորների, ինչը հակասում է հրամանի պահանջներին: Բացի այդ, 2012 թվականի մայիսի 8-ին պայմանագիրը շնորհվել է Բելառուսական «Ռեմտեխնոկար» ԱԶ-ին, որի կողմից պետք է մատակարարվեր 7 անուն գյուղատնտեսական սարքավորումներ: Սակայն, ԾԻԳ-ի կողմից 2012 թվականի հունիսի 16-ին մատակարարին հասցեագրված գրությամբ նշվել է, որ շարքացանը չի համապատասխանում տեխնիկական չափանիշներին, ուստի նույն գումարի

սահմաններում առաջարկվել է մատակարարել հացահատիկային շաքարացան: Մատակարարի 2012 թվականի հունիսի 27-ի պատասխան գրությամբ նշվել է, որ պահանջված սարքավորումը նույն գնի սահմաններում հնարավոր չէ մատակարարել: Սակարկությունը գնահատող հանձնաժողովը նշված անհամապատասխանությունը չի արձանագրել, որի արդյունքում 2012 թվականի մայիսի 21-ին մատակարարի հետ կնքվել է պայմանագրի թիվ ՀՔ-Ե-07 լրացումը, որով փոխվել է գնման առարկան: ՀՔ-ի կողմից հաստատված գնման ընթացակարգերով պայմանագիրը պետք է չեղյալ համարվեր և իրականացվեր նոր սակարկություն, ինչը տեղի չի ունեցել: Խախտվել է ՀՔ-ի կողմից հաստատված գնման ընթացակարգը:

ԾԻԳ-ի համար սակարկությունների ընթացակարգով համակարգիչների և այլ սարքավորումների գնման նպատակով տնօրենի 2011 թվականի սեպտեմբերի 5-ի թիվ 98 հրամանով ստեղծվել է հանձնաժողով: ԾԻԳ-ի կողմից գնառաջարկի հրավեր է ուղարկվել հինգ կազմակերպությունների: Գնառաջարկի մասնակիցներից համեմատաբար էժան գին են առաջարկել երկուսը՝ «Կոմպարկետ» ՍՊԸ-ն՝ 8,545,2 հազ.դրամ և «Դոլֆին» ՍՊԸ-ն՝ 10,761.0 հազ.դրամ: 2011 թվականի սեպտեմբերի 22-ի գնահատման զեկույցով մասնակիցներից պայմանագիրը շնորհվել է «Դոլֆին» ՍՊԸ-ին: «Կոմպարկետ» ՍՊԸ-ի գնառաջարկով թվով 13 սարքավորումներից միայն 2-ի տեխնիկական մասնագրերը չեն համապատասխանել ներկայացված պահանջներին, ինչն էլ պատճառ է հանդիսացել հանձնաժողովի կողմից մերժման համար: Մնացած 11 սարքավորումների մասով հանձնաժողովի կողմից էական տարբերություններ չեն արձանագրվել:

Ելնելով վերոգրյալից և ցանկալի սարքավորումները առավել ցածր գներով ձեռքբերելու նպատակահարմարությունից, գնման հանձնաժողովը կարող էր որոշել թվով 11 տեսակի սարքավորումները ձեռք բերել ավելի էժան գին առաջարկած կազմակերպությունից 7,968.2 հազ.դրամ արժեքով արդյունքում, կստացվեր 1,778.7 հազ.դրամի տնտեսում, ինչը 18,2%-ով էժան կլիներ փաստացի ձեռքբերվածից:

3. ԾԻԳ-ի 2011 թվականի նոյեմբերի 28-ի թիվ 157 հրամանի հիման վրա, գյուղատնտեսական տեխնիկա ձեռքբերելու նպատակով ստեղծվել է միջազգային մրցույթի գնահատման հանձնաժողով: Մրցույթի անցկացման համար կատարվել է շուկայական գների

ուսումնասիրություն, կազմվել են մրցույթի անցկացման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերի փաթեթները, իսկ հայտարարությունները տեղադրվել են 2011 թվականի դեկտեմբերի 10-ի Հայաստանի Հանրապետություն օրաթերթում և UN Development business թերթի 2011 թվականի օգոստոսի 16-ի 804 համարում ու կայք էջում: Հարկ է նշել, որ հայտարարությունների մեջ նշվել է, որ մրցույթն ընթանալու է միջազգային մրցակցային հայտարկի եղանակով: Համաձայն ՀԲ-ի գնումների ընթացակարգի հայտարարության անբաժանելի մաս են կազմում որակավորման պահանջները, ինչը պետք է հասանելի լինի բոլոր պոտենցյալ մասնակիցների համար: Փաստացի, մրցույթի մասնակիցները որակավորման պահանջներին տեղեկացվել են միայն մրցութային փաստաթղթերի փաթեթները ձեռքբերելուց հետո: Սրանով լուծվել է նշված մրցութին մասնակիցներ ապահովելու հարց, սակայն մասնակիցների մեջ ստեղծել է մրցակցային անհավասար պայմաններ: Խախտվել է ՀԲ-ի գնումների ընթացակարգի պահանջը:

4. 2011-2012 թվականների ընթացքում սակարկության ընթացակարգով ԾԻԳ-ին մատակարարված SS սարքավորումները ձեռք են բերվել շուկայականից 5,084.3 հազ.դրամ բարձր գներով, ինչը արտացոլված է հավելված 2-ում:

Խորհրդատվություն

1. Ծրագրի շրջանակներում ԾԻԳ-ի և «Էկոլոգանոոսֆերային հետազոտությունների գիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի (այսուհետ՝ «Խորհրդատու») միջև 2011թ.-ի օգոստոսի 12-ին կնքվել է խորհրդատվական ծառայության մատուցման No. CARMAC-CS-11-103(IA) պայմանագիրը 66,222.0 հազ. դրամ արժեքով, մինչև 2012թ.-ի դեկտեմբերի 20-ը կատարման ժամկետով:

▪ Պայմանագրի 9 հավելվածի 1.1 ենթափուլով նախատեսվել է 23 համայնքներում իրականացնել նախապատրաստական աշխատանքներ, որի դիմաց ըստ պայմանագրի վճարվել է 4,000.0 հազ. դրամ: Փաստացի 2011թ.-ի օգոստոսի 25-ին ներկայացվել է հաշվետվություն 22 համայնքների մասով: Այսինքն՝ առաջին փուլով նախատեսված աշխատանքները ամբողջությամբ ավարտված չլինելու պայմաններում գումարը վճարվել

է ամբողջությամբ: Չկատարված աշխատանքի դիմաց վճարված 174.0 հազ. դրամը ենթակա է ետ վերադարձման ԾԻԳ:

▪ Համաձայն 1.1 ենթափուլի կատարման վերաբերյալ հաշվետվության՝ Սարիգյուղ, Սևքար, Կիրանց, Լուսաձոր, Աչաջուր, համայնքների համար կատարվել են նախապատրաստական աշխատանքներ, սակայն հաջորդող ենթափուլերում վերը նշված համայնքների համար նախատեսված քարտեզագրման, արոտների ու խոտհարքների գնահատման աշխատանքները չեն կատարվել, այդ աշխատանքների կատարման հաշվետվությունում ներկայացվել են թվով 7 այլ համայնքներ՝ (Այգաբաց, Խնածախ, Խոզնավար, Վաղատուր, Մադինա, Շորժա, Վարդաձոր) առանց նախապատրաստական աշխատանքների կատարման: Խախտվել է պայմանագրի 9 հավելվածի 1.1 ենթափուլի պահանջը, վերը նշված թվով յոթ համայնքների համար նախապատրաստական աշխատանքներ չեն կատարվել:

▪ Հավելված Գ-ի 1.1 ենթափուլի հաշվետվության համաձայն, Արեգնադեմ համայնքի համար կատարվել է նախապատրաստական աշխատանք, սակայն վերջինիս պայմանագրի առարկա հանդիսացող թվով 50 համայնքների ցանկում ընդգրկված չէ:

Նախապատրաստական փուլի կատարման դիմաց վճարված 174.0 հազ. դրամը (4,000.0/23 x 1) ենթակա է ետ վերադարձման ԾԻԳ:

▪ 2012թ.-ի ապրիլի 26-ին «Խորհրդատուն» ներկայացրել է պայմանագրի 9 հավելվածի 2.1 ենթափուլով նախատեսված աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվություն, որի դիմաց ըստ պայմանագրի վճարվել է 5,000.0 հազ. դրամ: Հաշվետվության թվով 27 համայնքների ցանկում դարձյալ նշվել են Սարիգյուղ, Սևքար, Կիրանց, Լուսաձոր, Աչաջուր, համայնքները՝ միննույն նախապատրաստական աշխատանքների համար: Արդյունքում ստացվել է, որ նույն աշխատանքի դիմաց վճարվել է երկու անգամ: Երկու տարբեր փուլերում միննույն աշխատանքի դիմաց ծախսվել է 1,796.0 հազ. դրամ $(4,000.0/\text{հազ.դրամ } 23 \times 5) + (5,000.0\text{հազ.դրամ}/ 27 \times 5)$, որից 926.0 հազ. դրամը $(5. 27 \times 5)$, որպես կրկնակի վճարված գումար, ենթակա է ետ վերադարձման ԾԻԳ:

▪ Հավելված Գ-ի 2.1 ենթափուլի հաշվետվության համաձայն, Լորուտ, Բերդաշեն, Վարսեր, Դդմաշեն, Դրախտիկ, Խաչաղբյուր համայնքների համար կատարվել է նախապատրաստական աշխատանք, սակայն վերջիններս պայմանագրի առարկա հանդիսացող թվով 50 համայնքների ցուցակում ընդգրկված չեն: Ի դեպ Լորուտ և Բերդաշեն համայնքների համար նախապատրաստական աշխատանքները կատարվել էին դեռևս 2010թ.-ին՝ պիլոտային ծրագրի շրջանակներում:

Նախապատրաստական փուլի կատարման դիմաց վճարված 1,111.0 հազ. դրամը (5,000.0 հազ.դրամ/ 27 x 6) ենթակա է ետ վերադարձման ԾԻԳ:

Վերը նշված համայնքների համար քարտեզագրման, արոտների ու խոտհարքների գնահատման աշխատանքները չեն կատարվել, այդ աշխատանքների կատարման հաշվետվությունում ներկայացվել են թվով 6 (Ծաղկահովիտ, Լեռնապար, Մեծ Մասրիկ, Գեղարքունիք, Ձորագյուղ, Արտանիշ) այլ համայնքեր՝ առանց նախապատրաստական աշխատանքների կատարման:

Խախտվել է պայմանագրի 9 հավելվածի 2.1 ենթափուլի պահանջը, վերը նշված թվով 6 համայնքների համար նախապատրաստական աշխատանքներ չեն կատարվել:

▪ Պայմանագրի հավելված Ա-ի կետ 8-ի Գ ենթակետի (փորձագետների տեխնիկական խմբի առաջադրանք) համաձայն՝ Խորհրդատուն պետք է մշակի համայնքների քարտեզները՝ վարչական տարածքներում նշելով ենթակառուցվածքները (էլեկտրագծեր, գազի գծեր և այլն), սակայն նշվել են միայն արոտների մասով, իսկ համայնքի մնացած տարածքներով տեխնիկական առաջադրանքի պահանջը կատարված չէ:

Վերը նշված հավելվածի 8-րդ կետի Ա ենթակետի համաձայն՝ Խորհրդատուն պետք է գնահատի արոտների ու խոտհարքների արտադրողականությունը, ինչը որոշելու համար անհրաժեշտ է արոտատեղամասերի արդյունավետ մակերեսների որոշումը, որոնց հաշվարկի ժամանակ դաշտամիջյան և միջհամայնքային ճանապարհների մակերեսները հաշվարկվել են համայնքների շուրջ 20%-ում: Այնինչ, արոտների արդյունավետ մակերեսը ճշգրիտ հաշվարկելու համար, վերը նշվածը ամրագրելը անհրաժեշտ էր՝ մոտավոր հաշվարկներից խուսափելու համար: Խախտվել է պայմանագրի Ա հավելվածի՝ կետ 8-ի Ա, Բ, Գ ենթակետերի պահանջները:

▪ «Խորհրդատուի» գործունեության նպատակը, համաձայն իր իսկ կանոնադրության, էկոլոգիայի, շրջակա միջավայրի պահպանության, բնական պաշարների ռացիոնալ օտազործման ոլորտներում հիմնարար և կիրառական հետազոտությունների կազմակերպումն ու իրականացումը, ինչպես նաև նշված բնագավառներում կատարվող հիմնարար հետազոտությունների համակարգումն է:

ՀՀ գիտության պետական կոմիտեի կողմից դեռևս 2008-2010թթ.-ին թեմատիկ ֆինանսավորման պատվերի (18,500.0 հազ.դրամ) շրջանակներում «Խորհրդատուն» **իրականացրել** է հետևյալ գիտական ծրագրերը:

Այսպես՝

Թեմա 499 «Բնական արոտների կենսաէներգիայի ուսումնասիրությունը էկոլոգիական իրավիճակի գնահատման նպատակով» գիտական թեմայի համար հատկացվել է 4,500.0 հազ. ՀՀ դրամ: Իրականացվել է Գեղամա լեռնաշղթայի ցածրադիր գոտու բնական արոտների ուսումնասիրություն և կազմվել կերհանդակների կենսազանգվածի, կենսաէներգիայի բաշխման խոշորամասշտաբ քարտեզներ, իսկ 2008-2010թթ.-ի օրացուցային պլանով կատարվել են բուսազանգվածի և հողերի հիմնական նմուշարկում, հավաքած բուսական և հողային նմուշների տարրալուծում: Թեմայի 2008-2009թթ.-ի տարեկան հաշվետվություններում նշվել է, որ կատարվել է Գեղամա լեռնաշղթայի ցածրադիր գոտու բնական արոտների ուսումնասիրություն, կենսաէներգիայի և կերերի էկոլոգիական պիտանիության վերաբերյալ հետազոտություններ:

Թեմա 502 «Ագրոհամակարգերի երկրաբանական հիմնախնդիրները և դրանց կառավարման ուղիները (Արագածոտնի մարզի օրինակով)» գիտական թեմայի իրականացման համար հատկացվել է 5,400.0 հազ. ՀՀ դրամ:

«Արագած լեռան տափաստանային գոտու լանդշաֆտների կենսաերկրաքիմիական գնահատականը» թեմատիկ աշխատանքի համար ՀՀ պետական բյուջեից հատկացվել է 8,600.0 հազ. ՀՀ դրամ, որի շրջանակներում գիտական խումբը (թվով 6 գիտաշխատող) 3 տարի կենսաերկրաքիմիական հետազոտություններ են կատարել Արագած լեռան տափաստանային գոտու բնական կերհանդակներում: Գիտական մշակումների

նպատակն է եղել տալ Արագած լեռան նշված գոտիների կենսաերկրաքիմիական գնահատականը՝ համալիր և անհետաձգելի միջոցառումների մշակման համար:

«Խորհրդատուն» 2008թ.-ին ավարտել և ՀՀ գիտության պետական կոմիտեն է ներկայացրել «Գուգարք ֆիզիկա-աշխարհագրական մարզի լանդշաֆտների պլանավորում՝ կապված տնտեսության զարգացման հետ» թեմայի ամփոփիչ հաշվետվությունը:

2. Ծրագրի շրջանակներում ԾԻԳ-ի և «Ագրոբիզնեսի և գյուղական զարգացման կենտրոն հիմնադրամի» (այսուհետ՝ «Խորհրդատու») միջև 2012թ.-ի սեպտեմբերի 3-ին կնքվել է խորհրդատվական ծառայության մատուցման No. CARMAC-CS-12/105 պայմանագիրը՝ 179,540.2 հազ.ԱՄՆ դոլար արժեքով, մինչև 2014թ.-ի սեպտեմբերի 3-ը կատարման ժամկետով:

- Պայմանագրի կատարման ժամանակացույցով սահմանված է, որ Խորհրդատուն պետք է 2012թ.-ի հոկտեմբերին իրականացնի «շուկայի ուսումնասիրության արդյունքներ» փուլով նախատեսված աշխատանքները, սակայն կատարման վերաբերյալ հաշվետվությունը ներկայացվել նոյեմբերի 2-ին:

- «Մասնակից անասնաբույժների վերջնական ցուցակ» փուլով նախատեսված աշխատանքների կատարման ժամկետ է սահմանվել 2012թ.-ի նոյեմբեր ամիսը, մինչդեռ հաշվետվություն է ներկայացվել դեկտեմբերի 6-ին, այս փուլի ավարտից հետո նախատեսված է առաջին վճարումը՝ 44.8 հազ. ԱՄՆ դոլար:

- «Սարքավորումների և դեղամիջոցների կողմնորոշիչ ցուցակ» փուլով նախատեսված աշխատանքները 2012թ.-ի նոյեմբեր ամսին ավարտելու փոխարեն ավարտվել են դեկտեմբերի 25-ին:

- «Անասնաբույժների համար ձեռքբերման ենթակա սարքավորումների և դեղորայքի նկարագրի ներկայացում» աշխատանքների փուլը պայմանագրի ժամանակացույցով նախատեսվել է ավարտել և ներկայացնել հաշվետվություն 2012թ.-ի դեկտեմբեր ամսին, որից հետո պետք է կատարվի երկրորդ վճարումը՝ 44.9 հազ.ԱՄՆ դոլարի չափով: Գումարը վճարվել է ամբողջությամբ, սակայն 2013թ.-ի նոյեմբերի 14-ի

դրությամբ, վերը նշված աշխատանքները հավաստող հաշվետվությունը ԾԻԳ չի ներկայացվել:

Խախտվել է պայմանագրի հատուկ դրույթների 41.2 կետի (վճարման ժամանակացույց) պահանջը:

- Պայմանագրի հավելված Ա-ի 4-րդ (Հաշվետվություններ) կետի համաձայն՝ «Խորհրդատուն» պետք է ԾԻԳ ներկայացնի հաշվետվությունների մեկական օրինակ անգլերեն և հայերեն լեզուներով, մինչդեռ 2013թ.-ի հունիսի 20-ին ներկայացվել է «եռամսյակային հաշվետվություն» միայն անգլերեն օրինակով, 2013թ.-ի նոյեմբերի 14-ի դրությամբ հայերեն օրինակը ԾԻԳ չի ներկայացվել: Ի դեպ հոկտեմբերի 15-ին պետք է ներկայացվեր եռամսյակային երկրորդ հաշվետվությունը, ինչը նույնպես ներկայացված չէ նշված օրվա դրությամբ:

- 2012թ.-ի դեկտեմբերի 25-ին «Խորհրդատուն» ԾԻԳ է ներկայացրել հաշվետվություն «ուսուցողական դասընթացների վարման պլանի» վերաբերյալ, որտեղ նշված է ուսուցողական դասընթացների թեմաները և ուսուցանողների կազմը, որում ներառվել է 2 մասնագետ (ՎԻՄ դե Յոնգ, Արտակ Գարոյան), որոնց վերաբերյալ «Խորհրդատուն» ԾԻԳ-ին տեղյակ չի պահել:

«Խորհրդատուի» կողմից խախտվել է պայմանագրի ընդհանուր պայմանների 30.1 կետի պահանջը, այն է՝ հիմնական մասնագետների փոփոխությունը պետք է կատարվի միայն գրավոր, բացառելով այլ կարգի փոփոխություններ:

2013թվականի նոյեմբերի 14-ի դրությամբ նշված պայմանագրում փոփոխություն չի կատարվել:

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

1. 2011-2012թթ.-երի ընթացքում ԾԻԳ-ի կողմից ԳԱՀԿ-ին և ԳԱՄԿ-երի ու շահառու համայնքներին տրամադրված գյուղ.տեխնիկայի շուկայական գների ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ գյուղ.տեխնիկական ձեռք է բերվել շուկայական գներին համապատասխան, երբեմն նաև շուկայականից ցածր գներով, իսկ 2013թ.-ի օգոստոս ամսից սկսած միջկառավարական համաձայնագրի շնորհիվ, «Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության

զարգացման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի միջոցով 92,495.0 հազ.դրամ արժողությամբ գյուղ.տեխնիկան, նախկինում՝ 2011-2012թթ.-երին ձեռք բերվածից էժան է 33,129.0 հազ.դրամով:

2. Վերահսկված 1,148,352.5 հազ.դրամ ծավալի շինարարական աշխատանքներում հայտնաբերված խախտումների ծավալը թվով 28 օբյեկտներում կազմել է 15,407.3 հազ.դրամ այդ թվում՝ ցածրորակ աշխատանքներ 4,951.5 հազ.դրամի, թվով 18 օբյեկտներում: Արձանագրվել է նաև 7,947.6 հազ.դրամի նախագծային շեղումներով իրականացված աշխատանքներ՝ թվով 10 օբյեկտներում, ինչպես նաև 392.6 հազ.դրամի ծավալային հավելագրում՝ թվով մեկ օբյեկտում: Թվով երեք օբյեկտներում պայմանագրային ժամկետների ուշացման արդյունքում հաշվարկված տույժերը կազմել են 2,115.6 հազ.դրամ: Ստուգման վերջի դրությամբ 4,951,5 հազ.դրամի ցածրորակ իրականացված շինարարական աշխատանքները շտկվել են:

3.

- Պայմանագրային (No. CARMAC-CS-11-103 IA) պարտավորությունների չկատարման արդյունքում 2,385.0 հազ. դրամը ենթակա է ետ վերադարձման ԾԻԳ:

- Պայմանագրի (No. CARMAC-CS-11-103 IA) հավելված Ա-ի կետ 8-ի Գ ենթակետի (փորձագետների տեխնիկական խմբի առաջադրանք) համաձայն՝ Խորհրդատուն պետք է մշակի համայնքների քարտեզները՝ վարչական տարածքներում նշելով ենթակառուցվածքները (էլեկտրագծեր, գազի գծեր և այլն), սակայն նշվել են միայն արոտների մասով, իսկ համայնքի մնացած տարածքներով տեխնիկական առաջադրանքի պահանջը կատարված չէ:

- ՀՀ գիտության պետական կոմիտեի կողմից դեռևս 2008-2010 թթ.-ին թեմատիկ ֆինանսավորման պատվերի (18,500.0 հազ. դրամ) շրջանակներում «Խորհրդատուն» իրականացրել է մի շարք գիտական ծրագրեր: Թեմատիկ աշխատանքների ուղղվածությունից կարելի է եզրակացնել, որ կիրառական հետազոտություններ «Խորհրդատուի» կողմից իրականացվել են մինչև «Պատվիրատուի» հետ պայմանագիր կնքելը: Պայմանագրի առարկա 50 համայնքներից թվով 9-ը գտնվում են Սյունիքի մարզում, իսկ մնացած 41 համայնքները, որոնց վերաբերյալ ներկայացվել են հաշվետվություններ նախկինում ընդգրկված են եղել պետական պատվերով իրականացված գիտական թեմաներում:

▪ «Ագրոբիզնեսի և գյուղական զարգացման կենտրոն հիմնադրամի» կողմից մատուցվող խորհրդատվական ծառայության պայմանագրի ժամանակացույցով կատարման ենթակա աշխատանքներում առկա են ուշացման դեպքեր: Խորհրդատուի կողմից չի կատարվել նաև հաշվետվությունների հայերեն լեզվով ներկայացման պահանջը:

▪ Խախտվել է նաև պայմանագրով սահմանված վճարման ժամանակացույցի պահանջը՝ այն է մինչ հաշվետվության ներկայացումը կատարվել է վճարում:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կառավարությանը.

• Պետական բյուջեի միջոցները խնայողաբար և նպատակային օգտագործելու նպատակով անհրաժեշտ է, որպեսզի ճյուղային նախարարությունները որևէ գիտական ուսումնասիրություն պատվիրելուց առաջ, խնդրի շուրջ քննարկումներ իրականացնեն ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի հետ:

«Գյուղատնտեսական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկին.

• «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) ենթակետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկատվություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ ձեռնարկված միջոցառումների մասին:

Վերականգնման ենթակա գումարները փոխանցել գանձապետարանում ՀՀ վերահսկիչ պալատի անվամբ բացված թիվ 96900005281515 «Պետությանը պատճառված վնասների փոխհատուցումից մուտքեր» եկամտային հաշվին: